

Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under år 2010

27.6.2012

1 (27)

I undersökningen behandlas följande:

■ Utredningens centrala innehåll	1
■ Bakgrund	2
■ Skälighetsprincipen	3
■ Livförsäkringsbolagens överskott och dess användning	6
■ Målsättningarna för utbetalningen av tilläggsförmåner samt förverkligandet av målsättningarna	13
■ Bilagor	25

1 Utredningens centrala innehåll

Livförsäkringsbolagens skälighetsprincip hör ihop med fördelningen av livförsäkringsbolagets överskott å ena sidan mellan kunderna och å andra sidan mellan kunderna och bolagets ägare (om begreppen se närmare avsnitt 3). Finansinspektionen utför årligen en utredning om iakttagande av skälighetsprincipen. Föreliggande utredning är den andra i ordningen.

Den föregående utredningen under åren 2008 och 2009 fokuserade på en analys av kvaliteten på och tillgängligheten av den information som företagen publicerat på webben. I föreliggande undersökning är perspektivet bredare och omfattar såväl företagens bokslutsinformation som rena riskförsäkringsprodukter. Utredningen har även vidareutvecklats utifrån den tillgängliga tidsserien på tre år. Dessutom ingår en analys av till vilka delar de brister som påtalades i föregående undersökning har åtgärdats.

Försäkringsbolagen har i enlighet med den nuvarande försäkringsbolagslagen en lagstadgad skyldighet att informera om sina målsättningar angående tilläggsförmåner samt iakttagande av målsättningarna. Bolagen har berättat rätt så väl om sin målsättning även om beskrivningarna i vissa fall fortfarande är alltför generella. Allmänt sett är beskrivningarna bättre jämfört med året innan. Med avseende på redogörelserna för måluppfyllelse har en del bolag fortfarande brister, i synnerhet i bokslutsinformationen. Dessvärre är det också fortfarande så att informationen, om sådan finns att tillgå, är svår att hitta hos somliga bolag.

Bolagen ålades att ge ut information om skälighetsprincipen från och med början av 2008. Därmed finns det jämförelsematerial från tre år. År 2008 var för livförsäkringsbolagen ett svagt år med tanke på placeringsverksamheten och solvensen, medan år 2009 var ett gott år. År 2010 var ett relativt gott år, men räntenivån gjorde en djupdykning i augusti 2010, vilket påverkade både resultatet och bolagens försiktighet i utdelningen av kundgottgörelser. Bolagen gav ingen utdelning de två första åren under den aktuella perioden. Däremot gav de utdelning år 2010.

I bolagens bokslutsinformation om skälighetsprincipen fanns fortfarande brister år 2010. De bolag som hade haft de största bristerna i den information om måluppfyllelsen som fanns på deras webbsidor hade under året emellertid klart förbättrat kvaliteten på dessa uppgifter. Kvaliteten på informationen bör ändå höjas ytterligare. Speciellt iakttagandet av kontinuitetsprincipen bör beskrivas tydligt. Det är också viktigt att se till att beskrivningarna är överskådliga.

Dessutom har fördelningsmålen inte alltid presenterats konkret, vilket Finansinspektionen har påtalat och kommer att påtala även framledes.

Till livförsäkringsbolagens skälighetsprincip hör även kontinuitetsprincipen, vilket innebär att bolaget ska sträva efter att trygga kontinuiteten av nivån av tilläggsförmåner i framtiden. Även under dåliga år bör man sträva efter att garantera tilläggsförmånerna och detta ska man förbereda sig för under de goda åren. Samma krav gäller inte aktie-

Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under år 2010

27.6.2012

2 (27)

ägarnas utdelning och garantikapitalets ränta, men aktieägarnas andel begränsas av de för försäkringstagarna reserverade framtida förmånerna. Nivån på tilläggsförmånerna ska inte variera lika kraftigt som bolagets resultat.

Kontinuitetsprincipen har analyserats genom att jämföra den totala avkastningen med avkastningen på obligationer. Utifrån materialet iaktogs enligt vår åsikt kontinuitetsprincipen och bolagen iakttog de utbetalningsprinciper för tilläggsförmåner vilka de själva hade fastställt. Härutöver hade bolagen beakta skäligheten mellan kundernas olika försäkringar i enlighet med skälighetsprincipen.

Fortfarande fanns det betydande brister när det gällde informationens tillgänglighet och att inkludera informationen som en central del i produktinformationen, men i en del bolag hade det skett en förbättring i detta avseende.

Ytterligare information ges av ledande matematiker Jari Niittuinperä, telefon 010 831 5517.

2 Bakgrund

Finansinspektionen publicerar nu för andra gången en utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip. Denna utredning grundar sig på både uppgifter i boksluten och de av försäkringsbolagen separat till Finansinspektionen rapporterade uppgifterna för år 2010. Jämförelserna gäller perioden 2008–2010.

Om skälighetsprincipen stadgas det i försäkringsbolagslagen. Med livförsäkringsbolagens skälighetsprincip avses en skälig fördelning av överskottet i de i fördelningen delaktiga försäkringarna å ena sidan mellan kunderna och å andra sidan mellan kunderna och bolagets ägare.¹ Då försäkringsbolagslagen förnyades tillades kravet om att försäkringsbolaget ska ge mera information än tidigare om sin praxis angående tillämpningen av skälighetsprincipen och att Finansinspektionen ska publicera information om olika bolags tolkningar av skälighetsprincipens tillämpning. Syftet med bestämmelserna är att främja transparens i försäkringsbolagens verksamhet och konkurrens och därigenom kundens bästa.

I denna utredning publiceras förutom information om hela försäkringsbranschen även information om enskilda bolag. Alla finländska livförsäkringsbolag (bilaga 2) är med i utredningen med undantag för Livförsäkringsaktiebolaget Retro, som inte beviljar liv- och pensionsförsäkringar till privatpersoner eller företag. Retro idkar återförsäkringsverksamhet och sköter utbetalningen av de pensioner som tecknats i de konkursdrabbade bolagen Livförsäkringsaktiebolaget Apollo och Kansa. För enkelhetens skull används det i utredningen kortare namn i stället för försäkringsbolagens officiella namn.

Ömsesidiga Livförsäkringsbolaget Suomi tecknar inte längre försäkringar utan sköter sitt existerande försäkringsbestånd och sålunda avviker dess verksamhetslogik och målsättningar för fördelning av överskott avsevärt från de övriga. Detta syns också i jämförelsen i denna utredning.

Ömsesidiga Försäkringsbolaget Kaleva har specialiserat sig på grupplivförsäkring. Dessutom sköter det före år 1997 tecknade risk- och sparlivförsäkringar. Sparförsäkringarna är berättigade till en särskild extra tilläggsförmån som bestäms samband med att försäkringen upphör.

¹ I denna utredning används termen kund då man avser försäkringstagare eller förmånstagare.

Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under år 2010

27.6.2012

3 (27)

Försäkringsaktiebolaget Liv-Alandia har ingått ett koassuransavtal med Aktia Livförsäkring och Liv-Alandias tilläggsförmåner är desamma som Aktias.

Finansinspektionen samlar årligen statistiskt material från livförsäkringsbolagen angående försäkringar. Materialet har använts i utredningen om iakttagande av skälighetsprincipen. Därtill jämförs i utredningen den av företagen på deras webbplatser publicerade informationen om målsättningarna för utbetalningen av tilläggsförmåner samt redogörelser för uppfyllelsen av målsättningarna för utbetalningen av tilläggsförmåner. Uppgifterna i denna utredning har hämtats från försäkringsbolagens webbplatser den 29 juni 2011.

Ytterligare information om livförsäkring, livförsäkringsprodukter och lagstiftning om livförsäkring finns i materialet i källförteckningen i bilaga 1.

3 Skälighetsprincipen

3.1 Allmänt

Till uppfyllelsen av skälighetsprincipen hör tre centrala begrepp:

- trygghet
- skäliga grunder för utbetalning av tilläggsförmånerna
- kontinuitet

Enligt trygghetsprincipen ska livförsäkringarna prissättas på ett tryggt sätt så att försäkringspremierna och försäkringens placeringsavkastning räcker till för förväntade förbindelser. De allmänna principerna för fördelningen av detta överskott som uppstår härmed bestäms genom skälighetsprincipen. Eftersom livförsäkringsbolagets resultat varierar årligen och det inte ens uppstår överskott under vissa år bör tilläggsförmånernas kvantitet utjämnas mellan åren.

I det följande behandlas respektive princip mera ingående.

3.2 Trygghetsprincipen

I 13 kap. 1 § 2 mom. i försäkringsbolagslagen stadgas det: "Beräkningsgrunderna för försäkringspremierna för nya livförsäkringar ska uppgöras med hänsyn till tryggheten av de försäkrade förmånerna så att försäkringsbolaget kan fullgöra alla sina förbindelser som föranleds av dessa försäkringar utan att behöva använda andra tillgångar än försäkringspremierna för dessa försäkringar och den avkastning som fås genom placering av dem, på ett sätt som skulle kunna äventyra möjligheterna att uppfylla solvenskraven...".

Till beräkningsgrundernas trygghetsprincip hör alltså tanken om att försäkringspremierna fastställs på ett tryggt sätt. På grund av det i premierna inkluderade säkerhetstillägget skapar beräkningsgrunderna sannolikt i genomsnitt överskott. Detta överskott ges tillbaka till kunderna i form av tilläggsförmåner i sådana försäkringar där kunderna har rätt till det av försäkringarna eventuellt skapade överskottet.

Dessutom konstateras det i 9 kap. 1 § 2 mom. i försäkringsbolagslagen: "Försäkringsbolaget ska ha betryggande beräkningsgrunder för bestämmande av ansvarsskulden. Ansvarsskulden ska alltid vara tillräcklig så

Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under år 2010

27.6.2012

4 (27)

att försäkringsbolaget vid en skälig bedömning kan fullgöra de förpliktelser som uppkommer till följd av bolagets försäkringsavtal." Enligt ansvarsskuldens trygghetsprincip uppstår det sannolikt överskott under hela avtalsperioden.

3.3 Princip om skäliga grunder för utbetalning av tilläggsförmåner

I 13 kap. 2 § 1 mom. 1 satsen i försäkringsbolagslagen stadgas det: "När tilläggsförmåner beviljas på försäkringar som enligt försäkringsavtalet har rätt till eventuella tilläggsförmåner på grundval av överskott som dessa försäkringar avkastat, ska i skälig omfattning både i fråga om det totala beloppet av de tilläggsförmåner som beviljas på dessa försäkringar och i fråga om fördelningen av dessa förmåner, beaktas beloppet och uppkomstsättet av överskottet på dessa försäkringar."

Skälighetsprincipen gäller alltså sådana försäkringar för vilka det i försäkringsavtalet har avtalats om rättighet till överskott. Rättigheten till överskott har vanligen fastslagits i försäkringsvillkoren. Till exempel till fondförsäkringar brukar det inte höra någon rättighet till överskott.

Överskottet utbetalas genom att man ger tilläggsförmåner. Försäkringsskydden kan höjas eller premierna kan sänkas. Försäkringsbesparingar kan även utökas genom kundgottgörelser eller tilläggsräntor vilket i allmänhet även innebär en höjning av riskskyddet.

Senare då man utrett överskottet har man skilt mellan ovillkorliga och villkorliga kundgottgörelser. Man kan låta bli att betala villkorliga kundgottgörelser t.ex. då försäkringsbolagets solvens är hotad eller då kunden återköper försäkringen. Villkorliga kundgottgörelser kan också senare omvandlas till ovillkorliga.

Som det konstaterades ska skälighet bedömas å ena sidan mellan kunderna och å andra sidan mellan kunderna och bolagets ägare.

Till exempel försäkringens storlek och beräkningsränta kan påverka överskottsbeloppet och därmed kan de även påverka tilläggsförmånernas storlek. Tilläggsförmånernas storlek kan även påverkas av på vilket sätt överskottet uppstår, såsom avtalets längd och möjligheten att återköpa försäkringen. I pensionsförsäkringar har ju möjligheten till återköp begränsats.

Då man jämför olika försäkringar med beräkningsränta finns det inte nödvändigtvis stora skillnader i totalavkastningen eftersom försäkringar med högre beräkningsränta oftast får mindre kundgottgörelser. Försäkringar som har högre beräkningsränta än andra försäkringar har större ränterisk i ansvarsskulden och en del bolag använder detta som motivering för att dessa försäkringar ger kunden t.o.m. lägre totalavkastning.

Dessutom ska försäkringsbolagets styrelse behandla målen för utbetalningen av tilläggsförmåner. I 13 kap. 2 § 3 mom. i försäkringsbolagslagen konstateras det: "Försäkringsbolaget ska för utbetalningen av tilläggsförmåner ha skriftliga mål som godkänts av styrelsen och som försäkringsbolaget ska offentliggöra på sina webbsidor och i sitt bokslut."

Syftet med bestämmelsen är att främja konkurrens och transparens i försäkringsbolagens verksamhet. Enligt motiveringarna i försäkringsbolagslagen ska förutom försäkringstagarna även placerare och försäkringsbolagens ägare ha en tydlig och rätt bild av fördelningen mellan olika intressegrupper av överskottet som skapas av försäkringarna.

Transparens betonas ytterligare i 13 kap. 2 § 3 mom. 2 satsen i försäkringsbolagslagen: "Försäkringsbolaget ska årligen på sina webbsidor och i sitt bokslut framställa en rapport om måluppfyllelsen och eventuella motiveringar till att målen inte uppnåtts."

3.4 Kontinuitetsprincipen

Trots trygghetsprincipen kan försäkringsbolagets resultat uppvisa underskott; resultatet för försäkringsbolagets riskrörelse varierar från år till år och placeringsverksamheten är cyklisk.

Kontinuitetsprincipen nämns i 13 kap. 2 § 1 mom. 2 satsen i försäkringsbolagslagen: "Tilläggsförmånerna får inte äventyra möjligheterna att uppfylla de solvenskrav ... eller kontinuiteten i nivån på tilläggsförmånerna."

Enligt principen får man under goda år inte dela ut allt för mycket tilläggsförmåner så att man kan dela ut tilläggsförmåner även under dåliga år. Å andra sidan får man inte heller dela ut på detta sätt ofördelade tilläggsförmåner i form av dividender.

Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under år 2010

27.6.2012

5 (27)

Kontinuitetsprincipen är viktig för kunden. I samband med försäljningen av försäkringen ges kunden en bild av försäkringens avkastning. Det handlar om uppfyllelsen av detta löfte.

Uppfyllelsen av solvenskravet är dock primärt ur försäkringsbolagets synvinkel. Utbetalningen av tilläggsförmåner får aldrig äventyra uppfyllelsen av solvenskravet. Det är också viktigt för kunden att försäkringsbolaget kan fortsätta sin verksamhet och betala de utlovade förmånerna.

3.5 Försäkringar som är berättigade till tilläggsförmån samt omfattningen av denna utredning

Som det konstaterades i det föregående ska det avtalas separat om rätten till överskott i försäkringsavtalet.

Fondförsäkringar är i allmänhet inte delaktiga i fördelningen av överskott och följaktligen presenteras de inte separat. Fondförsäkringarna är dock med i analysen av hela bolagets överskott i enlighet med avsnitt 4.3.

I talen ingår även andra försäkringsgrenar som faller utanför ramen för denna utredning, såsom främst kapitaliseringsavtal och rena grupplivförsäkringar. I vissa fall ger bolagen tilläggsförmåner genom att höja försäkringssummorna eller genom att sänka premierna.

Likasa är mottagen återförsäkring också med i hela bolagets tal.

3.6 Hur överskott uppstår

Livförsäkringsbolagets överskott består av tre delar:

- risköverskott
- omkostnadsöverskott
- ränteöverskott

Samma indelning syns även i försäkringspremierna som innehåller risk-, omkostnads- och ränteandelar: i den del av beräkningsgrunden som gäller riskmättet beskrivs försäkringsrisken, såsom dödligheten och invaliditeten, i omkostnadsdelen kostnaderna för premierna och besparingarna och i räntegrunddelen beräkningsräntorna.

Livförsäkringsbolagets årliga resultat består av summan av ränte-, risk- och omkostnadsrörelsernas summa. I dessa komponenter kan man årligen observera betydande

slumpmässig variation. Om placeringsverksamhetens avkastning överskrider den fasta beräkningsränta som lovats för försäkringarna och den eventuellt årligen fastställda kundgottgörelsen, uppstår ränteöverskott. Om de av försäkringarna förorsakade riskersättningarna underskrider de av försäkringarna debiterade riskavgifterna, uppstår risköverskott. Om bolagets affärsomkostnader är mindre än de av försäkringarna debiterade belastningarna, uppstår omkostnadsöverskott. Inom fondförsäkringarna är endast risk- och omkostnadsöverskott möjliga.

Å andra sidan är det möjligt att försäkringarna även skapar underskott. Även om försäkringspremierna är vid försäljningstidpunkten fastställda på tryggande sätt uppstår det dock inte nödvändigtvis något överskott. Då försäkringarna kontinuerligt skapar underskott kan försäkringsbolaget ändra beräkningsgrunden för nya försäkringar. För de gällande försäkringarna är det möjligt att ändra beräkningsgrunderna endast i vissa situationer enligt försäkringsbolagslagen. Det enda alternativet för försäkringsbolaget är att öka ansvarsskulden för de försäkringar som skapar underskott.

Placeringsavkastningen på eget kapital beaktas antingen enbart i ränterörelsens resultat eller så räknas ränterörelsens resultat å ena sidan utan avkastning på eget kapital och å andra sidan med avkastning på eget kapital. I denna utredning används det senare analys sättet.

Finansinspektionen samlar årligen in uppgifter om hur överskott uppstår. Ett sammandrag för år 2010 presenteras senare i denna utredning.

3.7 Användning av överskottet

Skälighetsprincipen gäller uttryckligen användningen av överskottet. Då bolaget går på vinst utdelas överskottet i aktiebolaget som tilläggsförmån till kunderna eller reserveras för framtida tilläggsförmåner, eller delas ut som dividend och en del går åt till skatter. I ett ömsesidigt bolag betalar man i stället för dividend ränta på garantikapitalet till garantikapitalets ägare. Dessutom lämnas i allmänhet en del av vinsten till att stärka bolagets solvens. Då man i denna utredning talar om dividender avses därmed även garantikapitalets ränta.

Användningen av det till försäkringsverksamheten hörande överskottet har indelats i beviljade ovillkorliga och

Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under år 2010

27.6.2012

6 (27)

villkorliga förmåner och kundgottgörelser, förändringar av ansvarsskulden och utjämningsansvaret samt annan användning.

Finansinspektionen insamlar årligen även information om användningen av överskottet. Sammanfattningen för år 2010 presenteras senare i denna utredning. Termerna har definierats i bilagorna till Finansinspektionens föreskrifter och anvisningar i ifyllningsråden för rapport 25.

För att försäkringsbolaget ska kunna behandla sina kunder sinsemellan rättvist i förhållande till vilka försäkringar som skapar över- eller underskott ska försäkringsbolaget klassificera försäkringsavtalen vid tillämpandet av skälighetsprincipen. Till exempel försäkringar som har en beräkningsränta på 4,5 % får i allmänhet inte en likadan kundgottgörelse som försäkringar med en beräkningsränta på 2,5 %. Det finns inte nödvändigtvis några stora skillnader mellan försäkringarnas totalavkastning. Naturligtvis har försäkringarna med en beräkningsränta på 4,5 % en garanterad avkastning på 4,5 %.

Även andra klassificeringsfaktorer finns i bruk. Till exempel tilläggsförmånerna för pensionsförsäkringar som saknar återköpsmöjlighet är större än tilläggsförmånerna för kortare sparförsäkringar.

En rättvis allokering av överskottet både mellan kunderna och mellan kunderna och försäkringsbolagets ägare kan vara en krävande uppgift.

I anslutning till försäkringar som har än högre beräkningsränta än andra försäkringar har försäkringsbolaget en större ränterisk för ansvarsskulden. Inom finasteorin har man allmänt antagit att avkastning och risk går hand i hand: ju tryggare ett placeringsobjekt är, desto mindre blir den förväntade avkastningen för placeraren, och vice versa. Eftersom en hög beräkningsränta är ur försäkringsbolagets synvinkel kopplad till en högre risk har en del bolag t.o.m. argumenterat för att dessa försäkringar borde ha en lägre totalavkastning.

Försäkringsaktiebolag kan dessutom ha olika kapitaliseringsstrategier för att optimera den effektiva användning av kapitalet. Kunderna ska informeras klart om dessa.

4 Livförsäkringsbolagens överskott och dess användning

4.1 Inledning

Resultatet av livförsäkringsbolagets placeringsverksamhet samt bolagets solvens är centrala faktorer då man fastställer tilläggsförmånernas nivå. I det följande kommer en allmän överblick över dessa faktorer under åren 2008–2010 med tanke på hela försäkringssektorn och skälighetsprincipen, och slutligen presenteras en sammanfattning av försäkringsverksamhetens överskott och dess användning år 2010.

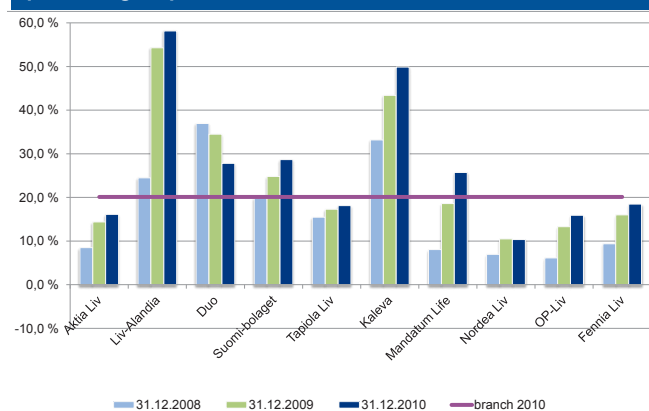
En del av de presenterade uppgifterna sträcker sig in på 2011, men bolagets beslut om kundgottgörelser baserar sig på läget vid slutet av år 2010 och den då tillgängliga informationen om marknaden.

4.2 Livförsäkringsbolagens verksamhetsomgivning

Placeringsmarknadens utveckling påverkar på ett avgörande sätt livförsäkringsbolagens ekonomiska resultat och solvens: Då räntorna sjunker ökar den ansvarsskuld som beräknas på marknadsmässiga grunder. Detta samt tillbakagången på placeringsmarknaden försämrar försäkringsbolags möjligheter till utbetalning av stora kundgottgörelser.

Ännu år 2010 gjorde försäkringsbolagen ett rimligt resultat och bolagets solvens förstärktes, vilket framgår av figur 4.1.

Figur 4.1
Solvenskapitalet i procent av ansvarsskulden (solvensgrad)

Källa: Finansinspektionen.

Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under år 2010

27.6.2012

7 (27)

År 2010 steg livförsäkringsbolagens solvens till en relativt god nivå tack vare placeringarnas gynnsamma värdeutveckling. Inom den period som utredningen omfattar inföll alltså både ett mycket gott och ett mycket dåligt år ur placeringsverksamhetens och solvensens synvinkel.

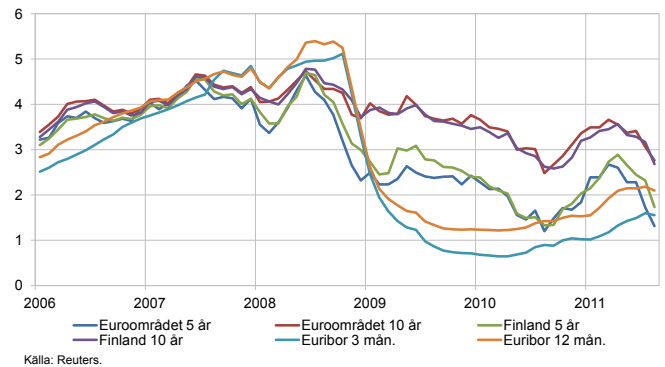
I figur 4.1 kan man även se bolagens olika kapitalstrategier. I koncernens dotterbolag har man i allmänhet mindre kapital än i själva moderbolaget, men samtidigt är moderbolaget vid behov berett att tillföra kapital till dotterbolagen.

Såsom framgår av figur 4.2 var räntorna exceptionellt låga i augusti 2010. I beräkningarna höjer långa räntor försäkringsbolagens marknadsmässiga ansvarsskuld med avseende på räntebaserade försäkringar och har en negativ inverkan på bolagens solvensställning. Bolagens marknadsmässiga ansvarsskuld låg med andra ord temporärt på en rätt så hög nivå och försämrade bolagens solvens. För att stärka solvensen iakttog en del bolag försiktighet med avseende på tilläggsförmåner vid årsskiftet. Bolagen förberedde sig också för de striktare solvenskraven som kommer att införas i Europa.

När man ser på detta i efterskott var det även för övrigt ett förnuftigt förhållningssätt med tanke på utvecklingen på finansmarknaden år 2011.

De långa fem och tio års räntor som framgår av figur 4.2 är räntor som bolagen har använt som referensavkastning. De avkastningsmål som bolagen uppgett har oftast bundits till referensavkastning. Av figuren framgår också de korta räntorna 3 mån. och 12 mån. Euribor. De låg på en relativt låg nivå, vilket avspeglar marknadens misstroende mot den ekonomiska utvecklingen på kort sikt. Bolagens avkastningsmål behandlas nedan i avsnitt 5.3 och måluppfyllelse i förhållande till räntorna i punkt 5.8.

Figur 4.2
Avkastningsindex för statspapper i euroområdet (ECB)
samt räntorna på finska statsobligationer och Euribor

Försäkringsbolagen har försäkringar med beräkningsränta där beräkningsräntan är t.o.m. 3,5–4,5 %. Den genomsnittliga beräkningsräntan låg på något under 3 %. Därmed var det utmanande för försäkringsbolagen att få tillräcklig avkastning på försäkringar med beräkningsränta och flera försäkringsbolags ränterörelse var fortfarande negativ år 2008. Vid beräkning ränterörelsens resultat beaktas utgifterna för beräkningsräntan och avkastningen på placeringstillgångarna. Såsom framgår av figur 4.6 var avkastningen från placeringsverksamheten relativt god åren 2009 och 2010, men detta möjliggjorde ändå inte utbetalning av kundgottgörelser för vissa försäkringar med hög beräkningsränta. Beräkningsräntan fastställer minimiavkastningskravet för de placerade medlen och därmed medför en låg räntenivå en betydande utmaning för livförsäkringsbolagen.

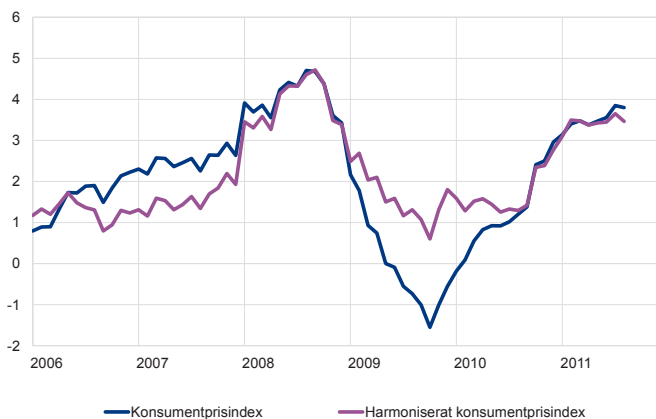
Ur kundernas synvinkel var det positivt med en hög beräkningsränta i förhållande till räntemarknaden eftersom konsumentprisernas förändringar speciellt under början av år 2010 var måttliga, vilket kan ses i figur 4.3.

Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under år 2010

27.6.2012

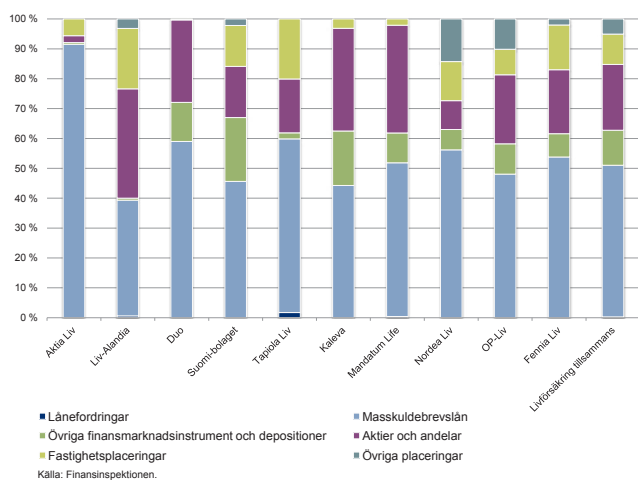
Figur 4.3
Konsumentprisindexens förändringar

Källa: Statistiska centralbyrån.

Bolagens ränteöverskott påverkades bl.a. av allokeringen av placeringar samt skyddet för de till kunderna givna avkastningsgarantierna. I figur 4.4 beskrivs bolagens placeringssallokering vid slutet av år 2010.

Figur 4.4
Placeringsallokering 31.12.2010 (till verkligt värde)

Källa: Finansinspektionen.

Bolagens placeringsallokering varierar alltså avsevärt. Bolagens placeringsstrategier påverkas bl.a. av bolagens riskvilighet och i fortsättningen i en allt högre grad av risker och kapitalkrav som riktas på placeringar enligt solvensramen (Solvens II). Å andra sidan påverkar placeringsallokeringen den avkastning som kunderna får.

Aktiemarknaden år 2010 var i helhet mycket gynnsam för försäkringsbolagens placeringsverksamhet, vilket framgår av figur 4.5.

Figur 4.5
Aktieindex i euroområdet

Källor: Bloomberg och NASDAQ OMX Helsinki.

Skälighetsprincipen i försäkringsbolagslagen ställer krav på försäkringsbolagen. Enligt skälighetsprincipen har kunden rätt till en skälig del av det överskott som skapas av försäkringarna.

Som man kan se i figur 4.6 var de verkliga värdena för placeringsverksamhetens nettoavkastning år 2008 negativa för nästan alla livförsäkringsbolag, år 2009 var mycket gott och år 2010 relativt gott. Tack vare två goda år i följd kunde en del av bolagen betala både kundgottgörelse för försäkringarna och utdelning till ägarna.

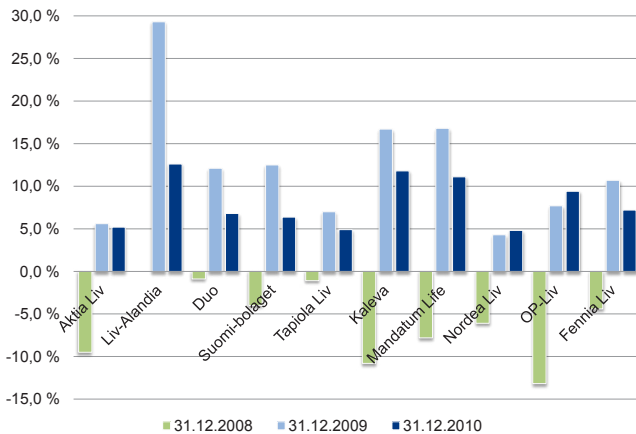

Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under år 2010

27.6.2012

9 (27)

Figur 4.6
Nettoavkastningsprocent på sysselsatt kapital (till verkligt värde) åren 2008–2010

Källa: Finansinspektionen.

omkostnadsöverskottet består av dylika försäkringar (jfr tabell 4.2 raden "Andel av ansvarsskuld"). Dessutom har bolagen olika buffertar och praxis för uppsamlandet och avvecklandet av buffertar, och dessa försvårar tolkningen och jämförandet av resultaten.

4.3 Analys för de enskilda bolagen

I det följande presenteras statistik över bokslutsinformationen år 2010 och ett antal diagram över åren 2008–2010. I bokslutsinformationen presenteras å ena sidan källorna till överskottet och å andra sidan användningen av överskottet.

Utredningen gäller det existerande försäkringsbeståndet. Nya försäkringar beviljas inte nödvändigtvis på samma villkor som gäller för försäkringsavtalen i det existerande försäkringsstocken. Dessutom kan ett enskilt försäkringsavtal avvika från talen på sammanlagd nivå, vilka har presenterats i utredningen.

Jämförbarheten begränsas även av eventuella exceptionellt höga engångspremier som uppstår t.ex. då man överför pensionsstiftelsers ansvar till livförsäkringsbolag.

Det statistiska materialet är utredningens bakgrundsmaterial och grundar sig på bokslutsuppgifter samt på rapporter som har lämnats in till Finansinspektionen. Det statistiska materialet gäller bolagen på sammanlagd nivå och därför innehåller det även de försäkringstekniska resultaten för de försäkringsgrenar som inte är berättigade till tilläggsförmåner. En del bolag har en sådan struktur på sitt försäkringsbestånd att en betydande del av risk- eller

Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under år 2010

27.6.2012

10 (27)

Tabell 4.1 över de enskilda bolagen har sammanställts utifrån statistiken för år 2010.

Tabell 4.1 Överskottet år 2010 och dess användning

Omformad resultaträkning (1.000 euro) 2010	Aktia Liv	Liv- Alandia	Duo	Suomi- bolaget*	Tapiola Liv *	Kaleva *	Mandatum Life	Nordea Liv	OP-Liv	Fennia Liv	Samman- lagt
Försäkringsteknisk kalkyl											
Överskott som hänför sig till försäkringsverksamheten											
Ränteöverskott	1 186	3 763	3 332	221 073	26 044	46 711	98 394	138 743	148 834	18 878	706 958
Risköverskott	2 771	165	1 275	14 621	3 495	9 941	25 014	17 426	19 482	3 164	97 352
Omkostnadsöverskott	842	-33	-2 787	0	-11 770	6 014	9 767	52 125	31 073	23	85 253
Annat överskott	0	0	0	10 287	-2 650	149	10 607	0	5 683	0	24 076
Sammanlagt	4 799	3 895	1 820	245 981	15 119	62 815	143 782	208 294	205 070	22 064	913 639
Användning av överskott som hänför sig till försäkringsverksamheten											
Beviljade ovillkorliga tillägsförmåner och kundgottgörelser	-226	-13	-570	-56 451	0	-24	-234	-88 808	-11 494	-267	-158 087
Beviljade villkorliga tillägsförmåner och kundgottgörelser	0	0	-395	0	-8 262	-42 881	-5 301	-510	-3 285	-2 013	-62 647
Förändring i ansvarsskulden (utan utjämningsansvar)	-2 274	-3 805	0	-128 044	-13 590	-39 272	-43 017	0	-18 000	-9 567	-257 568
Förändring i utjämningsansvar	-408	0	-129	711	1 780	193	605	-389	-808	544	2 099
Annan användning	-423	-45	-103	-77	-8	-234	-2 203	-121	-15 030	-90	-18 334
Sammanlagt	-3 331	-3 863	-1 197	-183 861	-20 080	-82 218	-50 150	-89 828	-48 617	-11 392	-494 537
Differens av överskott och användning av överskott som hänför sig till försäkringsverksamheten											
	1 468	32	622	62 120	-4 960	-19 403	93 631	118 465	156 453	10 672	419 101
Övriga belopp som hänför sig till det försäkringstekniska resultat											
Till eget kapital allokerad andel av investeringsverksamhetens nettoavkastning	3 223	966	1 803	46 867	9 402	14 883	56 402	10 090	44 255	4 065	191 957
Övriga poster	0	-1	-142	0	-513	4	396	-995	-952	389	-1 814
Försäkringstekniskt resultat	4 691	997	2 283	108 987	3 928	-4 516	150 430	127 561	199 757	15 126	609 244
Skatter	-1 102	-35	-2	-300	2 595	-42	-39 386	57	-36 194	-445	-74 854
Övriga poster	0	38	6	-4 556	174	126	162	0	-18	-27	-4 096
Räkenskapsperiodens vinst	3 589	1 000	2 287	104 131	6 697	-4 432	111 205	127 618	163 544	14 654	530 294

* Ömsesidigt försäkringsbolag.

Källa: Finansinspektionen.

Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under år 2010

27.6.2012

11 (27)

År 2010 uppvisade både ränterörelsen och riskrörelsen ett positivt resultat. Trots att omkostnadsöverskottet i vissa bolag var negativt, var överskottet i den egentliga försäkringsverksamheten positivt för alla bolag.

Bolagen betalade ingen utdelning åren 2008–2009. År 2010 betalade Nordea 8,1 % och OP-Liv 7,8 % i utdelning.

År 2010 beviljade försäkringsbolagen både ovillkorliga och villkorliga tilläggsförmåner och kundgottgörelser. Andelen av dessa i förhållande till hela överskottet varierar kraftigt från bolag till bolag.

Försäkringarnas totalavkastning består av det sammanlagda beloppet för beräkningsräntan eller årsräntan och kundgottgörelsen. I tabell 4.2 visas den totala avkastningsprocenten i snitt för försäkringar med beräkningsränta år 2010 och som jämförelse även för de två föregående åren.

De totala avkastningsprocenten i tabell 4.2 har viktats enligt försäkringsbeståndets volym. I tabell 4.3 beskrivs de till överskott berättigade individuella försäkringarnas fördelning per garanterad ränta år 2010 och i tabell 4.4 totalavkastningarna. Kalevas sparförsäkringar är berättigade till en särskild extra tilläggsförmån som fastställs efter försäkringens slut.

Tabell 4.2 Genomsnittlig totalavkastningsprocent för försäkringar med beräkningsränta

	Aktia Liv	Liv-Alandia	Duo	Suomi-bolaget	Tapiola Liv	Kaleva	Mandatum Life	Nordea Liv	OP-Liv	Fennia Liv
2008	4,0 %	4,2 %	3,7 %	5,9 %	4,4 %	4,5 %	4,5 %	4,1 %	3,8 %	4,7 %
2009	4,1 %	4,2 %	3,1 %	9,5 %	4,3 %	5,0 %	4,3 %	3,4 %	3,6 %	4,1 %
2010	3,9 %	4,0 %	2,7 %	7,0 %	4,1 %	4,5 %	3,9 %	3,4 %	3,6 %	4,1 %

Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under år 2010

27.6.2012

12 (27)

Tabell 4.3 De på beräkningsränta grundade försäkringarnas relativa andel av ansvarsskuden år 2010 (%)

Individuella sparförsäkringar berättigade till överskottet per garanterad ränta	Aktia Liv	Liv-Alandia	Duo	Suomi-bolaget *	Tapiola Liv *	Kaleva *	Mandatum Life	Nordea Liv	OP-Liv	Fennia Liv
4,50	25,3	25,3	0,0	100,0	59,0	100,0	27,0	16,5	3,8	10,5
3,50	22,7	20,5	4,7	0,0	20,8	0,0	56,8	5,6	58,0	36,3
2,50	51,7	54,2	28,3	0,0	5,9	0,0	3,9	0,6	38,0	53,2
1,50	0,0	0,0	0,1	0,0	14,2	0,0	0,0	0,0	0,2	0,0
0,00	0,2	0,0	67,0	0,0	0,0	0,0	12,2	77,2	0,0	0,0
Andel av ansvarsskuld	13,9	6,7	41,8	24,6	21,6	95,8	4,7	34,7	27,4	7,8
Individuella pensionförsäkringar berättigade till överskottet per garanterad ränta	Aktia Liv	Liv-Alandia	Duo	Suomi-bolaget *	Tapiola Liv *	Kaleva *	Mandatum Life	Nordea Liv	OP-Liv	Fennia Liv
4,50	73,9	83,1	0,0	100,0	76,9	-	86,7	57,5	32,3	68,8
3,50	20,0	11,8	23,9	0,0	14,7	-	10,9	27,2	48,0	19,0
2,50	6,1	5,0	59,9	0,0	4,5	-	1,9	1,4	19,6	12,2
1,50	0,0	0,0	0,0	0,0	3,9	-	0,0	0,0	0,1	0,0
0,00	0,0	0,0	16,2	0,0	0,0	-	0,5	14,0	0,0	0,0
Andel av ansvarsskuld	41,8	45,9	4,3	54,5	36,1	-	19,3	7,0	11,7	30,4
Gruppensionförsäkringar berättigade till överskottet per garanterad ränta	Aktia Liv	Liv-Alandia	Duo	Suomi-bolaget *	Tapiola Liv *	Kaleva *	Mandatum Life	Nordea Liv	OP-Liv	Fennia Liv
4,25	0,0	0,0	0,0	0,0	51,1	-	27,8	0,0	0,0	0,0
3,65	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	0,0	83,1	0,0	0,0
3,50	99,9	99,9	0,0	99,6	43,1	-	70,5	6,7	98,7	100,0
2,50	0,1	0,1	0,0	0,0	4,6	-	0,4	0,1	1,0	0,0
1,50	0,0	0,0	0,0	0,0	1,2	-	0,0	0,0	0,3	0,0
0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-	1,2	10,1	0,0	0,0
Andel av ansvarsskuld	6,2	24,0	0,0	17,9	17,0	-	34,1	1,0	15,0	20,3

* Ömsesidigt försäkringsbolag.
Källa: Finansinspektionen.

Tabell 4.4 Vissa försäkringsprodukters totalavkastningar år 2010 (%)

Individuella sparförsäkringar berättigade till överskottet per garanterad ränta	Aktia Liv	Liv-Alandia	Duo	Suomi-bolaget *	Tapiola Liv *	Kaleva *	Mandatum Life	Nordea Liv	OP-Liv	Fennia Liv
4,50	4,50	4,50	-	8,60	4,50	4,50	4,50	4,50	4,50	4,50
3,50	3,50	3,50	3,50	-	3,50	-	3,50	3,50	3,50	3,70
2,50	2,50	2,50	2,50	-	2,80-3,20	-	3,00	3,00	2,50	3,70
1,50	-	-	2,50	-	3,30	-	-	-	2,50	-
0,00	2,50	-	2,50	-	-	-	3,00	3,00	-	-
Individuella pensionförsäkringar berättigade till överskottet per garanterad ränta	Aktia Liv	Liv-Alandia	Duo	Suomi-bolaget *	Tapiola Liv *	Kaleva *	Mandatum Life	Nordea Liv	OP-Liv	Fennia Liv
4,50	4,50	4,50	-	7,10	4,50	-	4,50	4,50	4,50	4,50
3,50	3,50	3,50	3,50	-	3,50-3,70	-	3,50	3,50	4,50	4,00
2,50	3,20	3,20	3,50	-	2,80-3,70	-	3,60	3,00	4,50	4,00
1,50	-	-	3,50	-	3,90	-	-	-	4,50	-
0,00	-	-	3,50	-	-	-	3,60	3,25	-	-
Gruppensionförsäkringar berättigade till överskottet per garanterad ränta	Aktia Liv	Liv-Alandia	Duo	Suomi-bolaget *	Tapiola Liv *	Kaleva *	Mandatum Life	Nordea Liv	OP-Liv	Fennia Liv
4,50	-	-	-	4,50	-	-	-	4,50	-	-
4,25	-	-	-	-	4,25	-	4,25	-	-	-
3,65	-	-	-	-	-	-	-	3,65	-	-
3,50	3,50	3,50	-	4,30	3,50-3,60	-	3,50	3,50	4,50	4,00
2,50	3,20	3,20	-	-	3,80	-	3,60	3,00	4,50	-
1,50	3,20	-	-	-	3,80	-	-	-	4,50	-
0,00	-	-	3,50	-	-	-	3,63	3,25	-	-

* Ömsesidigt försäkringsbolag.
Källa: Finansinspektionen.

Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under år 2010

27.6.2012

13 (27)

I avsnitt 3.7 beskrevs olika åsikter om en skälig fördelning av överskott mellan försäkringstagarna. I tabellerna 4.3 och 4.4 kan man observera att bolagen har varierande utbetalningspraxis. Inom bolagen är totalavkastningens variation inte stor. Visserligen har man hållit fast vid de utlovade beräkningsräntorna. Försäkringsgrenarna har betonats på olika sätt. Dessutom har man i vissa företag kunnat få bättre avkastning med låg beräkningsränta än med höga beräkningsräntor.

5 Målsättningarna för utbetalningen av tilläggförmåner samt förverkligandet av målsättningarna

5.1 Allmänt

I det följande jämförs och analyseras målsättningarna för utbetalningen av tilläggförmåner samt redogörelserna över hur dessa målsättningar har uppfyllts, vilka bolagen publicerat på sina egna webbplatser.

Målen har inte ändrats under år 2010.

I bilaga 3 sammanställs adresserna för bolagens webbplatser som behandlar skälighetsprincipen. Adresserna kontrollerades och uppdaterades den 21 oktober 2011.

5.2 Att hitta informationen

På några bolags webbplatser går det ganska lätt att hitta information om skälighetsprincipen. Det är dock svårt att hitta information om skälighetsprincipen på flera bolags webbplatser och den går att hitta bara då man vet att ett sådant dokument finns på sidorna. Dessutom har många bolag ur skälighetsprincipens synvinkel relevant information i andra delar av webbplatsen, särskilt i anslutning till bokslutsuppgifterna. För att underlätta läsningen kunde dokumentet som behandlar skälighetsprincipen ha en hänvisning eller adress till försäkringsbolagets övriga dokument som behandlar centrala komponenter, såsom placeringsstrategi, solvens och riskhantering, ur skälighetsprincipens synvinkel.

Det är dock viktigt att kunden på basis av informationen på webbplatsen kan skapa en tillräcklig helhetsbild av både livförsäkringsbolagets ekonomiska situation och fastställandet av tilläggförmånerna som gäller den egna försäkringen.

Dessutom ska informationen riktas till vanliga kunder. Ur kundens synvinkel är det t.ex. inte tillräckligt att den erforderade informationen bara finns i bokslutinformaten.

5.3 Målsättningar för tilläggförmåner

Nästan alla försäkringsbolag meddelar någon form av målsättning för nivån eller totalavkastningsnivån för tilläggförmånerna. I sistnämnda fall räknar man ihop beräkningsräntan och tilläggförmånen. Oftast hänvisar man i den förväntade totalavkastningen till avkastningen av fem eller tio års masskuldebrevslån (jfr figur 4.2).

Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under år 2010

27.6.2012

14 (27)

I det följande har det kopierats målsättningar för tilläggsförmåner från olika livförsäkringsbolags webbplatser:

Målsättningar för tilläggsförmåner	
Aktia Liv	... har som långsiktigt mål att åt försäkringar berättigade till tilläggsförmåner under ett längre tidsperspektiv ge en totalavkastning, som är jämförbar med avkastningen på finska statens masskuldebrevslån. Med totalavkastning avses summan av beräkningsräntan och de årligen fastställda kundgottgörelserna före kostnader och skatter. Bolagets mål är att totalavkastningen på de räntebundna pensionsförsäkringarnas besparingar är högre än avkastningen på finska statens tioåriga masskuldebrevslån, och på de räntebundna spar- och placeringsförsäkringarnas besparingar på samma nivå, som avkastningen på finska statens femåriga masskuldebrevslån.
Liv-Alandia	... strävar till att summan beräkningsräntan och de årliga fastställda kundgottgörelserna på de räntebundna pensionsförsäkringarnas besparingar är högre än avkastningen på finska statens tioåriga masskuldebrevslån, och på de räntebundna spar- och placeringsförsäkringarnas besparingar på samma nivå som på avkastningen på finska statens femåriga masskuldebrevslån.
Duo	"... mål är att på lång sikt ge försäkringsbesparingar som berättigar till vinstutdelning en total gottgörelse som före kostnader och skatt är minst avkastningen på Finska statens långa masskuldebrevslån. För sparförsäkringarna är målnivån en avkastning som motsvarar räntenivån på masskuldebrevslån med 5 års maturitet och för pensionsförsäkringarna masskuldebrevslån med 10 års maturitet.
Suomi-bolaget	Tavoitteena on jakaa vuosittain lisäetuina se määrä, jolla yhtiön olemassa oleva vakavaraisuuspääoma ylittää yhtiön operatiivisen toiminnan vaatiman vakavaraisuuden. ...
Tapiola Liv	... mål är att på lång sikt och före kostnader och skatter utbetala till försäkringsbesparingarna som är berättigade till utdelning av överskottet en totalåterbäring som vid pensionsförsäkringar överstiger räntenivån för masskuldebrevslån med en löptid på minst 10 år emitterade av staterna i euroområdet och vid sparlivförsäkringar räntenivån för statslån med en löptid på 5 år. Målet för fonderande riskförsäkringar är en positiv reell totalränta.
Kaleva	... tavoite on jakaa vakuutusille lisäetuna niiden tuottamaa ylijäämää mahdollisimman oikeudenmukaisesti. ... yhtiöllä on merkittävästi säästövakuutuksiin liittyvää ylimääräistä varallisuutta. ... Tämän ylijäämän palauttamiseksi on vuosittain annettavien asiakashyvitysten rinnalle kehitetty vakuutuksen päätyttyä määräytyvä ylimääräinen lisäetu. Tavoitteena on jakaa ylimääräinen lisäetu vakuutusten kesken ansaintaperiaatteen mukaisesti. ...
Mandatum Life	... mål är att före kostnader och skatter ge de försäkringsbesparingar som är berättigade till vinstutdelning en totalåterbäring som är minst lika stor som avkastningen på finska statens långa masskuldebrevslån. I sparförsäkringar är målet en totalåterbäring som motsvarar räntenivån i masskuldebrevslån med en löptid på 5 år. I pensionsförsäkringar är målet en totalåterbäring som motsvarar räntenivån i masskuldebrevslån med en löptid på 10 år.
Nordea Liv	Bolaget strävar på lång sikt efter rättvisa och konkurrenskraftiga tilläggsförmåner mellan försäkringarna i proportion till övriga försäkringsbolag och till övriga placeringsformer.
OP-Henkivakuutus	... beviljar bolaget tilläggsförmåner om försäkringsbestånden har gett överskott.
Fennia Liv	... mål är att ge försäkringsbesparingarna på de försäkringar som är berättigade till utdelning av överskottet på lång sikt minst bruttoavkastningen enligt den riskfria räntan.

Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under år 2010

27.6.2012

15 (27)

Målsättningarna för tilläggsförmåner ska också publiceras i bokslutet. År 2010 saknades de i Liv-Alandias bokslut.

Lagförändringen angående skälighetsprincipen hade som mål att förbättra och öka den information som ska ges till kunderna. Därför ska försäkringsbolagen sträva efter att berätta så klart, konkret och utförligt som möjligt om tilläggsförmånernas förväntade nivå och variation.

Enligt försäkringsbolagslagen ska bolagen fastställa målen för skälighetsprincipen. Syftet med lagen har varit att konkretisera bolagens löften om framtida kundgottgörelser. Trots att det är fråga om bara ett mål, ska det vara realistiskt och utgå från bolagets uppfattning av framtida kundgottgörelser. I regel används en referensavkastning på fem år för sparförsäkringar och på tio år för pensionsförsäkringar.

I utredningen för åren 2008–2009 påpekade Finansinspektionen att målsättningarna för utbetalningen inte alltid presenterats på ett konkret sätt. Fennias, Nordeas och OP-Livs praxis att i efterskott konstatera hur de realiserade kundgottgörelserna förhåller sig till en viss referensavkastning är inte konkret. De antydningar som en del bolag gör till konkurrenskraftiga tilläggsförmåner är marknadsföringslöften som bolagen ska kunna infria.

Om avkastningen på obligationer används som referensavkastning kan referensavkastningen fluktuera betydligt från år till år kring det långsiktiga medeltalet samt omfatta även längre cykler. När man bedömer uppfyllelsen av målsättningarna för tilläggsförmåner (avsnitt 5.8) bör man ta detta i beaktande.

I lagen talas det om mål och enligt lagens ordalydelse kan det hända att bolaget inte uppnår sina mål. Dessutom ska man komma ihåg att tilläggsförmånerna inte får äventyra bolagets solvens. Lagens mål är dock att skydda kunden så att det redan i anbudsskedet beskrivna avkastningsmålet kan uppfyllas i praktiken. Därmed ska bolaget ha en motivering ifall man avviker från detta mål. En betydande förändring av solvensställningen kan vara en dylik motiverad orsak till att ändra målsättningen.

Bolagen har konstaterat om målsättningarna för fördelningen av överskottet till kunderna och mellan kunderna att de inte är bindande för bolagen. Bolagen har uttryckt saken på olika sätt på sina webbplatser.

5.4 Utbetalningsmålsättningar

Bolagen berättar följande om sina målsättningar för utbetalningen av överskott:

Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under år 2010

27.6.2012

16 (27)

Utbetalningsmålsättningar	
Aktia Liv	Bolagets mål är att stöda långsiktigt sparande och bolaget anser det vara skäligt att betala en högre totalavkastning åt pensionssparande än för spar- och placeringsförsäkringar med motsvarande beräkningsränta.
Liv-Alandia	På grund av koassuransavtalet med Aktia Livförsäkring, bör Liv-Alandia av praktiska orsaker ge samma kundgottgörelser som Aktia Livförsäkring.
Duo	... styrelse fastställer årsräntan och tilläggsräntan årligen och på deras belopp inverkar bl.a. allmänna räntenivån, bolagets framgång i placeringsverksamheten på lång sikt, nivån på försäkringens beräkningsränta och bolagets solvens. Dessutom beaktas i års- och tilläggsräntan, om bolaget för i frågavarande försäkringsslag bör gardera sig för framtida högre ersättningskostnader än förväntat, beroende bl.a. på en betydande förändring i de försäkrades dödlighet. För riskförsäkringarna tillämpas skälighetsprincipen för dödsfallsskyddens del i form av förhöjda ersättningsbelopp eller premierabatter.
Suomi-bolaget	Jaettaessa erilaisille vakuutuksille lisäetuja otetaan huomioon Suomi-yhtiön vanhoille asiakkaille ... antamat ehdolliset lupaukset ja muut ylijäämän määrään vaikuttaneet tekijät (vakuutus sopimuksen mukainen laskuperustekorko, kuolevuuskehitys yms.).
Tapiola Liv	På riskförsäkringar tillämpas skälighetsprincipen genom att den del av överskottet på riskrörelsen som inte reserveras för fluktuationer i riskrörelsen ges kunder i form av premierabatter eller avgiftsfria höjningar av riskförmåner. Den ovan nämnda målsatta totalavkastning som kollektivt fastställts för alla pensionsförsäkringar och sparlivförsäkringar tillämpas på enskilda försäkringsavtal genom att man vid fastställandet av återbäringarna beaktar den allmänna räntenivån och hur kraftigt den fluktuerar, hur bolaget har lyckats i placeringsverksamheten, beräkningsräntan på respektive försäkring, kostnader för förvaltning av försäkring, försäkringsposter som används för att täcka driftskostnader samt bolagets solvens. Vad gäller kundåterbäringsnivån så beaktas per försäkringsgren behovet att skapa beredskap för avsevärt stigande framtida skadekostnader bl.a. till följd av ändringar i dödligheten. Totalräntan på kundens försäkringsbesparingar består av beräkningsränta och kundåterbäringar. ... Olika faktorer påverkar totalräntan på avtalen enligt följande: En lägre beräkningsränta eller en högre andel som används för att täcka driftskostnader kan höja totalräntan och för långsiktiga produkter för bundet sparande, såsom pensionsförsäkringar, betalas en högre totalränta än för försäkring som fritt kan återköpas. I vissa avtal kan totalräntan vara lägre än den högsta tillämpade beräkningsräntan.
Kaleva	... ottaen kohtuullisessa määrin huomioon sekä näille vakuutuksille annettavien lisäetujen kokonaismäärän että niiden jakautumisen osalta näiden vakuutusten tuottaman ylijäämän määrän ja muodostumistavan. ... Ylimääräisen lisäedun suuruus riippuu yhtiön vakavaraisuuden lisäksi kunakin vuonna vakuutuksessa olleista varoista sekä laskuperustekorosta, asiakashyvityksistä ja yhtiön pääomien tuotoista.
Mandatum Life	... styrelse fattar årligen beslut om tilläggsförmånerna. Förmånsbeloppet påverkas bl.a. av den allmänna räntenivån, hur bolaget har lyckats med sin placeringsverksamhet på lång sikt, nivån på försäkringens beräkningsränta samt bolagets solvens. Nivån påverkas också av huruvida bolaget för det ifrågavarande försäkringsslagets del i framtiden måste förbereda sig för högre ersättningsutgifter än väntat på grund av bl.a. betydande ändringar i de försäkrades förväntade livslängd. I riskförsäkringar iaktas skälighetsprincipen för dödsfallsskyddens del i form av höjda ersättningar eller sänkta utgifter.

Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under år 2010

27.6.2012

17 (27)

Nordea Liv	Då tilläggsförmåner fördelas mellan olika försäkringar använder bolaget som hjälp en prissättningsmodell som baserar sig på en finansieringsteori, med vilken olika försäkringars placeringsrisk dimensioneras. Till exempel en försäkring till vilken bolaget inte har garanterat avkastning i framtiden (beräkningsgrundsränta 0 %), omfattar en betydligt större placeringsrisk till kunden än en försäkring till vilken bolaget har garanterat till exempel en avkastningsgaranti på 4,5 %. Således är den förstnämnda försäkringen i princip berättigad till en större andel av de tilläggsförmåner som eventuellt beviljas. Även försäkringstiden och rätt att utta medel före försäkringen upphör (återköpbarhet) inverkar på rätten att få en andel av de tilläggsförmåner som eventuellt beviljas. Till exempel pensionsförsäkringar, som har lång försäkringstid och vari återköp är begränsade, har i princip rätt till en större andel av de tilläggsförmåner som eventuellt beviljas.
OP-Liv	Eftersom beräkningsräntorna (4,5 % – 1,5 %) varierar mellan olika försäkringsbestånd, strävar bolaget också efter att den totalränta som återbärs inte ska bero på beräkningsräntan. Målet är också att långfristigt och bundet sparande, såsom pensionsförsäkringar, får större återbäringar än kortfristiga försäkringsbesparingar där återköp är vanliga. I riskförsäkringar kan överskott uppstå, om premierna är större än de ersättningar som utbetalas på basis av riskförsäkringarna och de driftskostnader som behövs för att handlägga ersättningarna. Med hjälp av överskottet kan bolaget följande år utbetala större ersättningar än vad som lovats eller debitera rabatterade premier.
Fennia Liv	Försäkringens duration och rätt till återköp tas i beaktande då de extra förmånerna delas ut. Beloppet på den utdelade avkastningen bestäms på basis av de långsiktiga nettointäkterna för bolagets placeringar. ... I beloppet av den tilläggsränta som gottskrivs försäkringen tas avtalets beräkningsräntenivå i beaktande. När bolagets nettointäkter för placeringar är låga sänks nivån på de extra förmånerna. Totalräntan på försäkringar med en lägre beräkningsränta kan då underskrida den högsta beräkningsräntan. Då placeringarnas nettoavkastning är hög, kan försäkringar med en lägre beräkningsränta få en högre totalränta än försäkringar med en högre beräkningsränta. ... I risklivförsäkringarna tillämpas den så kallade skälighetsprincipen i dödsfallsskyddet för namngivna försäkringsgrupper i form av höjda ersättningsbelopp.

I utbetalningsmålen har uppmärksamheten riktats på beskrivningen av hur tilläggsförmånerna utbetalas mellan kunderna. Detta är viktigt. Finansinspektionen påminner dock bolagen om att de i fördelningsmålen även borde beskriva hur fördelningen sker mellan kunderna och ägarerna.

Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under år 2010

27.6.2012

18 (27)

5.5 Solvensens effekt

Enligt försäkringsbolagslagen ska man i allmänhet tilläggförmåner inte äventyra möjligheterna att uppfylla solvenskrav. I det följande finns ett sammandrag av vad försäkringsbolagen berättar om beaktande av solvenskravet vid beviljande av tilläggförmåner. Två försäkringsbolag beskriver sitt kvantitativa solvensmål.

Solvensens effekt	
Aktia Liv	Dessutom skall bolagets solvens hållas på en nivå som möjliggör utdelningen av kundgottgörelser och av vinster till aktieägarna. ... Tilläggförmånerna får inte äventyra bolagets möjligheter att uppfylla gällande solvenskrav.
Liv-Alandia	Dessutom skall bolagets solvens hållas på en nivå som möjliggör utdelningen av kundgottgörelser och av vinster till aktieägarna.
Duo	... styrelse fastställer årsräntan och tilläggsräntan årligen och på deras belopp inverkar ... bolagets solvens.
Suomi-bolaget	Tämä vakavaraisuusvaade määritellään siten, että se vastaa A-luottoluokituksen omaavan yhtiön vakavaraisuusvaadetta eli 99,9 prosentin todennäköisyydellä yhtiö on toimintakykyinen vuoden kuluttua. ... Lisäeduilla ei kuitenkaan missään tilanteessa vaaranneta viranomaisten asettamia vähimmäisvaatimuksia yhtiön vakavaraisuudelle.
Tapiola Liv	Målet är en kvalitativ och kvantitativ solvens som inte begränsar utbetalningen av de målsatta tilläggförmånerna till kunderna.
Kaleva	Lisäedut eivät saa vaarantaa lain mukaan määräytyvien vakavaraisuusvaatimusten täyttymistä...
Mandatum Life	...styrelse fattar årligen beslut om tilläggförmånerna. Förmånsbeloppet påverkas ... bolagets solvens.
Nordea Liv	Bolagets solvensmål är att i lagstiftningen eller andra bestämmelser definierade verksamhetskapital och bevakningsgränsens relation är minst 110 %.
OP-Liv	En del av överskottet reserveras för att täcka kostnaderna för det kapital som fås av ägarna och vid behov också för att stärka solvensen.
Fennia Liv	Nivån på de extra förmånerna begränsas av de av ägarna fastställda avkastningskraven på kapitalet samt av bolagets solvensmål. Solvensmålet uppställs så att alla solvensgränser som lagstiftarna förutsätter överskrids och så att bolaget kan ta risker i sin placeringsverksamhet i den mån som placeringsplanen förutsätter för att det årligen fastställda avkastningsmålet skall uppnås.

Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under år 2010

27.6.2012

19 (27)

5.6 Kontinuiteten av tilläggsförmånernas nivå

Enligt försäkringsbolagslagen ska man i allmänhet sträva efter kontinuitet, dvs. undvika stora årliga förändringar då man beviljar tilläggsförmåner. I det följande finns ett sammandrag av vad försäkringsbolagen berättar om tilläggsförmånernas kontinuitet. Därav framgår det att man redogör för frågan mycket generellt utan en mer precis kvantifiering. I en granskning över ett längre tidsintervall borde den årliga variationen dock annars också utjämnas.

Kontinuiteten av tilläggsförmånernas nivå	
Aktia Liv	Vid fastställande av nivån på tilläggsförmåner eftersträvas en kontinuitet.
Liv-Alandia	... skall bolagets solvens hållas på en nivå som möjliggör utdelningen av kundgottgörelser...
Duo	I nivån på tilläggsförmånerna eftersträvas långsiktighet.
Suomi-bolaget	Yhtiö pyrkii lain edellyttämällä tavalla jatkuvuuteen lisäetujen osalta, vaikkakin lisäedut tulevat jatkossa todennäköisesti heilahtelemaan selkeästi aiempaa enemmän.
Tapiola Liv	... strävar efter att hålla kundåterbäringarna på en stabil nivå genom att jämna ut fluktuationen i placeringsintäkter så att man under placeringsmässigt framgångsrika år reserverar en del av överskottet för att utdelas senare.
Kaleva	Lisäedut eivät saa vaarantaa ... lisäetujen tason jatkuvuutta.
Mandatum Life	... eftersträvar kontinuitet i totalåterbäringsnivån.
Nordea Liv	Bolaget strävar efter kontinuitet för de beviljade tilläggsförmånerna genom att ställa upp målet att nivån på tilläggsförmånerna inte ändras nämnvärt från år till år, inte mer än bolagets solvens och det allmänna marknadsläget förutsätter.
OP-Liv	Kundåterbäringarnas storlek fastställs årligen och vid utbetalningen av återbäringarna strävar bolaget efter kontinuitet, dvs. att jämna ut skillnaden mellan goda och dåliga år.
Fennia Liv	Vad gäller nivån på de extra förmånerna strävar vi efter kontinuitet, då överskottet från placeringsintäkterna kan periodiseras till att utdelas som en extra förmån till den ifrågasvarande gruppen försäkrade under kommande år.

Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under år 2010

27.6.2012

20 (27)

5.7 Bedömning av iakttagande

Dessutom ska försäkringsbolaget enligt försäkringsbolagslagen årligen på sin webbplats och i sitt bokslut publicera en redogörelse över hur målen för tilläggsförmånerna har uppfyllts och motiveringar varför målen eventuellt inte har uppfyllts. En del av informationen finns dock endast i bokslutsinformationen som bolagen publicerat på sina webbplatser. Informationen borde dock enligt Finansinspektionens syn finnas i själva dokumenteringen av skälighetsprincipen eller vara länkad till den. I det följande finns ett kort grovt sammandrag av informationen som finns på webbplatserna.

Bedömning av iakttagande/spar- och pensionsförsäkring

Bedömning av iakttagande/spar- och pensionsförsäkring	
Aktia Liv	Aktia har meddelat några av bokslutets nyckeltal. De senaste kundgottgörelserna har beskrivits, likaså totalavkastningen från en tidsperiod på fem år. Referensavkastningen för individuella försäkringar är fem års masskuldebrevslån, för gruppensionsförsäkringar används två års (beräkningsränta 2,5 %) eller fem års (beräkningsränta 3,5 %) masskuldebrevslån. Året innan tillämpade bolaget endast en referensavkastning från fem år. Referensavkastningen enligt Aktias egen målsättning är 5 %.
Liv-Alandia	Nyckeltalen i bokslutet har inte lagts fram separat. Såsom konstaterats ovan, är Liv-Alandias tilläggsförmåner till följd av ett koassuransavtal desamma som Aktias. Därför konstateras det i utredningen: "Tack vare det stora verksamhetskapitalet har Liv-Alandia möjlighet att ge samma gottgörelser som Aktia Livförsäkring utan att tära på solvensen." Dessutom redogörs för de senaste kundgottgörelserna och för totalavkastningen från de senaste fem åren på samma sätt som hos Aktia.
Duo	Nyckeltalen i bokslutet har inte lagts fram separat. Totalavkastningen redovisas för sparförsäkring och pensionsförsäkring separat för hela den tid som bolaget funnits till, cirka tre år. Dessutom presenteras en särskild uppskattning av måluppfyllelsen.
Suomi-bolaget	Suomi-bolaget har framställt besluten om tilläggsförmåner från fem år. Beräkningsräntan, tilläggsförmånen och gottgörelsen har framställts, likaså redogörelse för avvikelser från målsättningen.
Tapiola Liv	Bokslutets nyckeltal har inte presenterats skilt. Totalavkastningen har beskrivits mångsidigt för en period på 11 år. Specificeringarna har gjorts för olika försäkringstyper och beräkningsräntor. Som referensränta är det av Europeiska centralbanken publicerade avkastningsindexet för skuldebrev från euroområdet stater.
Kaleva	Kaleva har presenterat bokslutets nyckeltal på ett mångsidigt sätt för en period på åtta år. Dessutom har man beskrivit det senaste årets kundgottgörelse och tilläggsförmånen som hör till gamla försäkringar.

Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under år 2010

27.6.2012

21 (27)

Mandatum Life	Mandatum Life har berättat om några till bokslutet hörande nyckeltal skilt för två år. Dessutom har gottgörelserna beskrivits mångsidigt från år 2000. Som referensavkastning fungerar statens obligationslån.
Nordea Liv	Bokslutets nyckeltal har inte presenterats skilt. Totalavkastningen har presenterats skilt för liv- och pensionsförsäkringar för 10 år. Totalavkastningen har jämförts med obligationslån.
OP-Liv	OP-Liv har berättat om några av bokslutets nyckeltal. Den genomsnittliga totalavkastningen samt resultateffekten har meddelats för två år. Dessutom har totalavkastningen jämförts med finska statens skuldebrevslån (referensavkastningen hade inte definierats explicit i fördelningsmålen).
Fennia Liv	Fennia Liv har berättat om några av bokslutets nyckeltal. Alla kundgottgörelser hade listats enligt beräkningsränta från och med år 2004. Dessutom presenterades en uppskattning av måluppfyllelsen 2010 per försäkringsslag.

Liv-Alandia, Duo och Fennia-Liv, som år 2009 hade de största bristerna i informationen om iakttagande, har förbättrat informationen om måluppfyllelse.

Bolagens redogörelser för uppfyllelsen av målen varierar avsevärt. En del av bolagen offentliggör bara totalgottgörelserna i jämförelse med referensräntorna, medan en del av försäkringsbolagen offentliggör mera täckande redogörelser över uppfyllelsen av målen över ett längre tidsintervall samt motiveringar varför målen inte har uppnåtts.

Jämförelsen av totalavkastningar med referensavkastningar på längre sikt är i sig ett åskådligt framställningssätt eftersom det av jämförelsen framgår både nivån på och fluktuationerna i referensavkastningen samt bolagets beslutsfattning som har att göra med kundgottgörelser. Åskådliga diagram skulle underlätta tolkningen. Fennia-Liv visade inga jämförelseuppgifter för olika år.

Finansinspektionen anser att bolagen i fortsättningen ska ge information om totalavkastningen enligt den av bolaget tillämpade graderingen för kundgottgörelser.

Både Fennia Liv och Nordea har uppgett att de eftersträvar tilläggförmåner som är konkurrenskraftiga i förhållande till de övriga försäkringsbolagen och placeringsformer med låg risk. Finansinspektionen fäster i enlighet med punkt 5.3 uppmärksamhet vid att även uppfyllelsen av dylika mål ska redogöras för i bedömningen. Måluppfyllelsen i bolagen framgår av tabellerna 4.2 och 4.4.

Bedömning av iakttagande/risklivförsäkring

I utredningen för år 2010 konstaterade Finansinspektionen att om rena riskförsäkringar beviljas med tilläggförmåner ska också förmånerna som förknippas med dem redogöras för.

Aktia, Liv-Alandia, Tapiola Liv och Nordea Liv presenterade inte någon bedömning av beviljandet av tilläggförmånerna med anknytning till risklivförsäkringar.

Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under år 2010

27.6.2012

22 (27)

Bedömning av iakttagande/risklivförsäkring	
Duo	Höjningen av ersättningsbeloppen som beviljats riskförsäkringar framgår av utredningen, likaså höjningens inverkan på ersättningsbeloppet.
Suomi-bolaget	Minskningen av premierna och höjningen av ersättningsbeloppen som beviljats riskförsäkringar framgår av utredningen, likaså effekterna på ersättningsbeloppet.
Kaleva	Ersättningsbeloppen för riskförsäkringar har höjts och effekterna av detta på ersättningsbeloppet framgår av utredningen.
Mandatum Life	Minskningen av premierna och höjningen av ersättningsbeloppen som beviljats riskförsäkringar framgår av utredningen, likaså effekterna på ersättningsbeloppet.
OP-Liv	I utredningen konstateras att sedvanliga höjningar av försäkringsbeloppen har fastställts för riskförsäkringarna. Höjningarna och effekterna av dem har inte redogjorts för.
Fennia Liv	Minskningen av premierna och höjningen av ersättningsbeloppen som beviljats riskförsäkringar framgår av utredningen, likaså effekterna på ersättningsbeloppet.

Bedömning av iakttagande/bokslutsinformation

Försäkringsbolagen ska årligen också publicera en bedömning av måluppfyllelsen i bokslutsinformationen. I försäkringsbolagslagen föreskrivs inte att bokslutsinformationen ska vara exakt likalydande med den information som publicerats på bolagets webbplats. I bokslutet för år 2010 saknades denna information helt hos Liv-Alandia och Fennia Liv. Duos bokslutsinformation var otillräcklig.

I motiveringarna till försäkringsbolagslagen konstateras att syftet med att bedömningen ska publiceras i bokslutet är att placerarna och försäkringsbolagens ägare ska ha en klarare och riktigare bild av fördelningen av överskottet mellan olika intressegrupper. Om försäkringsbolaget hör till en koncern och bolagets eget bokslut inte är lätt tillgängligt ska informationen ingå i den bokslutsinformation som koncernen ger ut så att placerarna de facto får den erforderliga informationen.

Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under år 2010

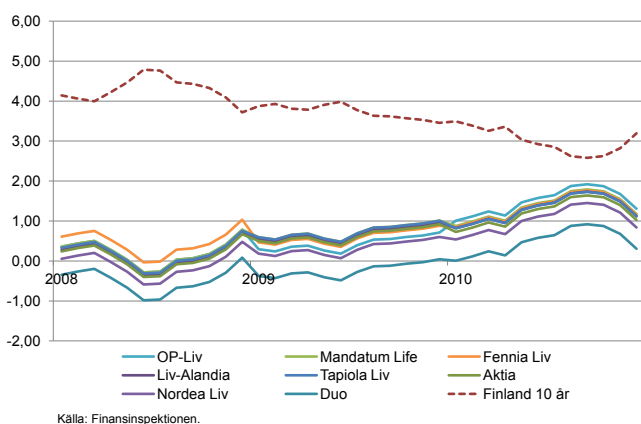
27.6.2012

5.8 Finansinspektionens bedömning av iakttagandet av skälighets- och kontinuitetsprincipen

Finansinspektionens allmänna observation är att besparingarnas totalavkastning överskrider referensavkastningen.

I figur 5.1 åskådliggörs differensen mellan totalavkastningen av individuell pensionsförsäkring och finska statsobligationer med 10 års löptid. För att siffrorna ska kunna jämföras har jämförelsen gjorts utifrån samma referensavkastning oavsett vilken referensavkastning bolaget tillämpar. Totalavkastningen för varje bolag har erhållits genom viktning av totalavkastningen av de olika försäkringsbestånden enligt beståndets andel. Uppgifterna för Suomi-bolaget saknas i figuren.

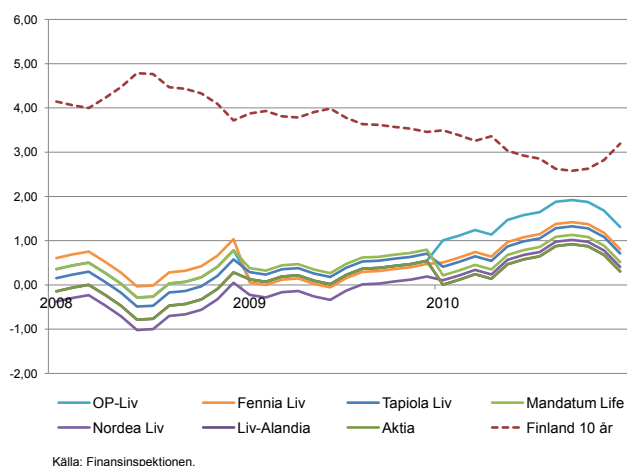
Figur 5.1
Differensen mellan totalavkastningen på individuell pensionsförsäkring och finska statsobligationer med 10 års löptid per bolag

Källa: Finansinspektionen.

Situationen inom gruppensionsförsäkring är likadan som inom individuell pensionsförsäkring, vilket framgår av figur 5.2. Uppgifterna för Suomi-bolaget saknas i figuren.

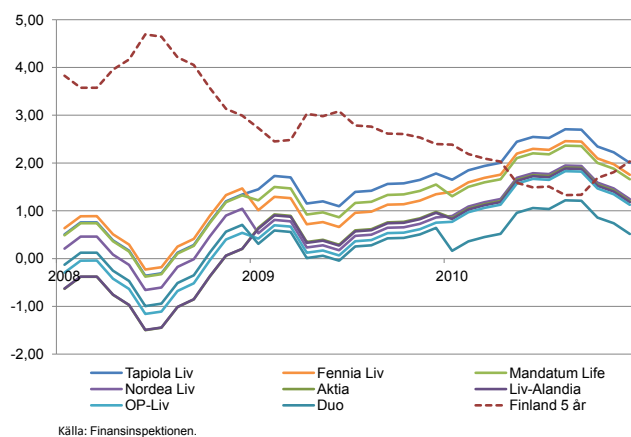
Figur 5.2
Differensen mellan totalavkastningen på gruppensionsförsäkring och finska statsobligationer med 10 års löptid per bolag

Källa: Finansinspektionen.

I fråga om individuell sparförsäkring har jämförelsen gjorts med obligationer med 5 års löptid, vilket också bolagen i regel gör. Dels på grund av att fem års räntor har sjunkit mer än referensräntorna på pensionsförsäkringar är variationen i totalavkastningen i förhållande till referensavkastningen större, vilket framgår av figur 5.3. Uppgifterna för Suomi-bolaget och Kaleva saknas i figuren.

Figur 5.3
Differensen mellan totalavkastningen på sparförsäkring och finska statsobligationer med 5 års löptid per bolag

Källa: Finansinspektionen.

Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under år 2010

27.6.2012

24 (27)

Livförsäkring är långsiktig verksamhet som påverkas av cyklerna på försäkrings- och finansmarknaderna. Iakttagandet av skälighetsprincipen måste därför bedömas med hjälp av statistik för flera år. Bedömningen påverkas dessutom av det långsiktiga avkastningskravet för det kapital som är bundet till försäkrings- och investeringsriskerna.

Differensen mellan totalgottgörelsen och referensavkastningen har legat kring och över noll, och man kan därmed konstatera att kontinuitetsprincipen har iakttagits åren 2008–2010.

Bolagen betalade ingen utdelning åren 2008 och 2009, men gjorde det däremot år 2010. Enligt vår uppfattning iakttogs också skälighetsprinciperna.

Härutöver hade bolagen beaktat skälighetsprincipen mellan kundernas olika försäkringar.

5.9 Sammanfattning av informationen om utbetalningen av tilläggsförmåner

Finansinspektionen fäster fortfarande uppmärksamhet vid kvaliteten på den publicerade informationen. Exempelvis finns det inget konkret mål i en del av målsättningarna, eller målpåföljelsen har endast redogjorts för det senaste året. Överlag har dokumentationen av skälighetsprincipen förbättrats under år 2010 och detta gäller speciellt dem som uppvisade de största bristerna i föregående utredning.

I föreliggande utredning påtalar vi speciellt brister i den bokslutsinformation som ges till placerarna. Bristerna i informationen gällde i synnerhet bedömningen av iakttagandet av skälighetsprincipen. Om bolaget dessutom hör till en koncern och bolagets eget bokslut inte är lätt tillgängligt, ska informationen ingå i den bokslutsinformation som koncernen ger ut.

Finansinspektionen påpekar vidare att dokumentationen ska utgöra en central del av produktbeskrivningarna.

Finansinspektionen uppmanar livförsäkringsbolagen att vidareutveckla sin dokumentering om skälighetsprincipen och Finansinspektionen ämnar fortsätta diskussionen med bolagen om utvecklingen av dokumenteringen samt ge råd om presentationen av informationen.

Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under år 2010

27.6.2012

25 (27)

Bilaga 1

Källförteckning

- Finansinspektionen, Iakttagande av uppfyllelsen av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip år 2008 och 2009
- Finansinspektionen, Finansiell ställning och risker i företagen under tillsyn 1/2010
- Finansinspektionen, Finansiell ställning och risker i företagen under tillsyn 2/2010
- Finansinspektionen, Finansiell ställning och risker i företagen under tillsyn 1/2011
- Finansinspektionen, Finansiell ställning och risker i företagen under tillsyn 2/2011
- Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till ändring av lagstiftningen om finländska försäkringsbolag och försäkringsmäklare 330/1994
- Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till ny försäkringsbolagslag och vissa lagar som har samband med den 13/2008
- Järvelä Heli, Vakuutustalous, Finanssi- ja vakuutuskoulutus, 2004
- Jokela Teemu, Lammi Veera, Lohi Ilkka & Silvola Timo, Vapaaehtoinen henkilövakuutus, Finanssi- ja vakuutuskoulutus, 2009
- Klumpes P., Morgan K., Solvency II versus IFRS: Cost of Capital Implications for Insurance Firms, ASTIN Colloquium 2008
- Knupfer Samuli & Puttonen Vesa, Moderni rahoitus, WSOY, 2009
- Försäkrings- och finansrådgivning, Perus- ja vertailutietoa lainaturvavakuutuksista, 29.10.2009
- Försäkrings- och finansrådgivning, Säästö- ja sijoitusvakuutusten valintaopas, 1.7.2008
- Lag om försäkringsavtal 543/1994
- Försäkringsbolagslag 521/2008
- Rantala Jukka & Pentikäinen Teivo: Vakuutusoppi, Finanssi- ja vakuutuskoulutus, 2009

Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under år 2010

27.6.2012

26 (27)

Bilaga 2

Livförsäkringsbolagen som är med i utredningen

Följande finländska livförsäkringsbolag är med i utredningen:

- Aktia Livförsäkring Ab (Aktia Liv)
- Försäkringsaktiebolaget Liv-Alandia (Liv-Alandia)
- Livförsäkringsaktiebolaget Duo (Duo)
- Ömsesidiga Livförsäkringsbolaget Suomi (Suomi-bolaget)
- Ömsesidiga Livförsäkringsbolaget Tapiola (Tapiola Liv)
- Ömsesidiga Försäkringsbolaget Kaleva (Kaleva)
- Mandatum Henkivakuutusosakeyhtiö (Mandatum Life)
- Nordea Livförsäkring Finland Ab (Nordea Liv)
- OP-Livförsäkrings Ab (OP-Liv)
- Försäkringsaktiebolaget Fennia Liv (Fennia Liv)

Utredning om iakttagande av livförsäkringsbolagens skälighetsprincip under år 2010

27.6.2012

27 (27)

Bilaga 3

Adresser till sidor på livförsäkringsbolagens webbplatser som behandlar skälighetsprincipen

I det följande har webbplatsernas adresser listats bolagsvis (situationen den 21 oktober 2011). På dessa adresser hittar man målsättningarna för utbetalningen av tilläggsförmåner samt uppfyllelsen av dessa:

	Webbplats
Aktia Liv	http://www.aktia.fi/sv/c/document_library/get_file?uuid=6513c673-285c-42ca-8e90-7963f6317d7a&groupId=10143
Liv-Alandia	http://www.alandia.com/avdelning_text.con?iPage=233&m=1123
Duo	http://www.livduo.fi/se/duo/duos-meddelanden
Suomi-bolaget	http://www.suomi-yhtio.fi/Asiakasedut/default.htm
Tapiola Liv	http://www.tapiola.fi/wwwsve/Kort/Ekonomiska+uppgifter/Tillampning+av+skalighetsprincipen+och+malsatta+tillaggsformaner.htm (Endast skälighetsprincipen.)
Kaleva	http://www.mandatumlife.fi/public/sbd/hs.nsf/putket/vakuutusyhtiokaleva?opendocument&level=2&open=4&page=1ea4f299bdc60a6cc225769000331e6f&tab
Mandatum Life	http://www.mandatumlife.fi/public/sbd/hs.nsf/putket/om_bolaget?opendocument&level=2&open=10&page=0faed802f4fa3d82c225754700505248&tab=4 (Endast skälighetsprincipen.)
Nordea Liv	http://www.nordea.fi/sitemod/upload/root/www_nordea_fi_se/privatkunder/selekta_forsakringar/kohtuusperiaate_se.pdf
OP-Liv	https://www.op.fi/media/liitteet?cid=171514596&srcpl=4
Fennia Liv	http://www.fennia.fi/PaSvenska/Privathushallskunder/Sparande/

